

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

FAKULTA LESNICKÁ A DŘEVAŘSKÁ

**Provázanost systému PEFC C-o-C s požadavky EUTR –
východiska a opatření metodiky certifikované v roce 2014**

Materiál určený hospodářským subjektům

Ing. Roman Dudík, Ph.D.

2015

Tento materiál představuje výchozí postup směřující k uvedení systému PEFC C-o-C zavedeného v organizaci do souladu s požadavky právních předpisů platných v České republice v oblasti EUTR. Materiál vychází z oponované uplatněné certifikované metodiky s názvem „*Provázanost systému PEFC C-o-C s požadavky EUTR. Uvedení systému PEFC C-o-C podle požadavků TD CFCS 2002:2013 do souladu s požadavky právních předpisů v oblasti EUTR*“ (v tomto materiálu dále uváděna jako „metodika“). Ministerstvo zemědělství v roce 2014 vydalo citované metodice osvědčení o uznání uplatněné certifikované metodiky č. 86824/2014-MZE-16222/M92.

Materiál se zaměřuje hlavně na konkrétní kroky ústící v praktická opatření, jejichž splnění má umožnit hospodářským subjektům uvést svůj systém PEFC C-o-C do souladu s požadavky právních předpisů v oblasti EUTR. Z pohledu právních předpisů v oblasti EUTR je tento materiál určen hospodářským subjektům, kteří mají zaveden systém PEFC C-o-C nebo usilují o jeho zavedení.

S ohledem na lepší pochopení souvislostí a provázanosti požadavků systému PEFC C-o-C a EUTR je vhodné pracovat s vlastní metodikou v podobě, které Ministerstvo zemědělství vydalo osvědčení o uznání uplatněné certifikované metodiky. Tuto výše citovanou certifikovanou metodiku je možné stáhnout z webových stránek PEFC Česká republika. Vedle toho tento materiál, který nyní čtete, popisuje především výchozí postupy k dosažení souladu. Nejsou zde však popsány souvislosti, provázanosti a podmínky použití zde uvedených postupů tak, jako v citované certifikované metodice.

Obsah

1	Úvod a cíl metodiky	3
1.1	Cílová skupina uživatelů metodiky	3
1.2	Cíl metodiky	3
2	Východiska metodiky	4
2.1	Referenční dokumenty	4
2.2	Problematika EUTR	5
2.3	PEFC systém C-o-C	6
3	Gap analýza požadavků právních předpisů EUTR vztahujících se na hospodářské subjekty a požadavků standardů CFCS	7
3.1	Úloha gap analýzy v sestavené metodice	7
3.2	Shrnutí rozdílů požadavků právních předpisů EUTR a standardů CFCS	7
4	Opatření k odstranění rozdílů požadavků právních předpisů EUTR a standardů CFCS	9
4.1	Povinnosti hospodářských subjektů	9
4.2	Systémy náležité péče	10
4.3	Centrální evidence	12
4.4	Rozsah informací a způsob jejich předávání hospodářskými subjekty do centrální evidence	13
4.5	Komentář ke stanoveným opatřením	14
4.6	Případ několika LHC	14
5	Seznam použité související literatury	15
6	Použité zkratky	16

1 Úvod a cíl metodiky

Celá problematika řešící uvádění dřeva a dřevařských výrobků na trh (používán je také akronym „EUTR“ – EU Timber Regulation) vychází z představy Evropské unie, která je promítnuta do tří právních předpisů – nařízení, přičemž stěžejním je nařízení (EU) č. 995/2010. Na tato nařízení potom navazuje český zákon a jeho prováděcí vyhláška; podrobnosti jsou uvedeny v kapitole 2.1.

Minimalizací rizika uvedení nezákonně vytěženého dřeva nebo výrobků z něho na trh se již několik let zabývají různé certifikační systémy používané v oblasti lesního hospodářství a navazujícího dřevozpracujícího průmyslu. Jedním z takových certifikačních systémů v naší republice je Český systém certifikace lesů (dále také jako „CFCS“), který je zastřešen národním řídicím orgánem „PEFC Česká republika“. Součástí tohoto českého systému je také technický dokument, který stanovuje požadavky na „Spotřebitelský řetězec lesních produktů“ (angl. Chain-of-Custody of Forest Based Product; používána je i zkratka „C-o-C“). Princip systému C-o-C s cílem zamezení vstupu suroviny z kontroverzních zdrojů do spotřebitelského řetězce tady byl tedy dávno před tím, než vznikly právní předpisy z oblasti EUTR.

1.1 Cílová skupina uživatelů metodiky

Předloženou metodiku budou využívat zejména subjekty, u kterých má významná část podnikatelských aktivit nějakou souvislost s vybranými komoditami představujícími dřevo a výrobky ze dřeva. Nejčastěji půjde o podnikající fyzické a právnické osoby, které mají implementován systém spotřebitelského řetězce lesních produktů podle požadavků standardu TD CFCS 2002:2013 a které jsou zároveň hospodářskými subjekty podle nařízení (EU) č. 995/2010. Další cílovou skupinou mohou být hospodářské subjekty bez zavedeného systému spotřebitelského řetězce lesních produktů, které však vlastními silami chtějí dostát požadavkům nařízení (EU) č. 995/2010 a které zároveň hledají inspiraci v nějakých použitelných systémech – zde konkrétně v systému C-o-C definovaném standardem TD CFCS 2002:2013.

1.2 Cíl metodiky

Cílem sestavené metodiky je poskytnout cílové skupině uživatelů podklad pro uvedení jejich systémů spotřebitelského řetězce lesních produktů, který je implementován v souladu s požadavky TD CFCS 2002:2013, do takového stavu, který bude v souladu s požadavky právních předpisů platných v České republice v oblasti uvádění dřeva a výrobků ze dřeva na trh. Díky tomu také uživatelé s implementovaným systémem C-o-C nebudou muset vytvářet duplicitní systémy řešící stejný cíl, kterým je minimalizace rizika uvedení nezákonně vytěženého dřeva nebo výrobků z něho na trh Evropské unie. Dalším cílem metodiky je poskytnout těmto organizacím účinnou podporu při prokazování plnění požadavků právních předpisů z oblasti EUTR v případě kontroly ze strany příslušných orgánů.

Vedle toho metodika poslouží hospodářským subjektům a dalším zájemcům o oblast uvádění dřeva a výrobků ze dřeva na trh v orientaci mezi požadavky vybraných souvisejících právních předpisů kladenými na hospodářské subjekty a jejich vazbami na požadavky standardů Českého systému certifikace lesů, jehož je TD CFCS 2002:2013 součástí.

Posláním metodiky a tohoto materiálu není analýza případných nedostatků právních předpisů z oblasti EUTR ani výklad požadavků těchto právních předpisů. Metodika rovněž nemá za úkol provádět výklad požadavků standardů Českého systému certifikace lesů ani popisovat postup a zásady implementace systému C-o-C v organizaci. K tomu mohou posloužit jiné existující publikace. Předpokládá se tedy, že čtenáři tohoto materiálu mají alespoň základní informace o principech a požadavcích systému C-o-C a právních předpisech EUTR.

2 Východiska metodiky

Uvedení systému C-o-C podle TD CFCS 2002:2013 do souladu s požadavky právních předpisů EUTR je založeno na gap analýze požadavků právních předpisů EUTR vztahujících se na hospodářské subjekty a požadavků standardů CFCS, zejména standardu TD CFCS 2002:2013.

Cestou k dosažení výše zmíněného souladu je v rámci gap analýzy především určení rozdílů požadavků právních předpisů EUTR vztahujících se na hospodářské subjekty a požadavků standardů CFCS a dále návrh funkčních opatření k odstranění těchto rozdílů, která mají podobu číslovaných požadavků certifikované metodiky.

Metodika v žádném případě neomezuje povinnosti C-o-C systémem certifikované organizace, která je zároveň hospodářským subjektem, přičemž zmíněné povinnosti vyplývají z požadavků standardů CFCS, zejména potom standardu TD CFCS 2002:2013. Naopak, metodika hodnotí soulad požadavků standardů CFCS s příslušnými požadavky právních předpisů EUTR a ve výsledku formuluje opatření, která pokud organizace navíc splní, potom plnění jejich povinností v oblasti EUTR je plně v souladu s požadavky právních předpisů z oblasti EUTR v České republice.

Na tomto místě je třeba zdůraznit, že subjekt s implementovaným systémem C-o-C, který bude navíc certifikován, se nevyhne kontrolám ze strany příslušných orgánů. Existence certifikátu C-o-C nedává příslušným orgánům relevantní možnost, aby C-o-C certifikované organizace vyloučily ze vzorků kontrolovaných hospodářských subjektů. Nicméně se dá předpokládat, že existence certifikovaného systému C-o-C u hospodářského subjektu zvýší jeho důvěryhodnost nejen ve vztahu ke kontrolám příslušných orgánů, ale i k zákazníkům a široké veřejnosti.

2.1 Referenční dokumenty

V rámci gap analýzy jsou zkoumány dokumenty náležející do skupiny právních předpisů souvisejících s EUTR a dále příslušné standardy náležející do CFCS.

Celá problematika řešící uvádění dřeva a dřevařských výrobků na trh („EUTR“ – EU Timber Regulation) vychází z představy Evropské unie, která je promítnuta do tří následujících předpisů:

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 995/2010, kterým se stanoví povinnosti hospodářských subjektů uvádějících na trh dřevo a dřevařské výrobky – dále také jako „nařízení o dřevu“ (EU, 2010), jde o stěžejní právní předpis v oblasti EUTR.

- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 363/2012 o procedurálních pravidlech pro uznávání kontrolních organizací a odejímání takových uznání – dále také jako „nařízení (EU) č. 363/2012“ (Komise, 2012a).
- Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 607/2012 o prováděcích pravidlech pro systém náležité péče a pro četnost a povahu kontrol kontrolních organizací – dále také jako „nařízení (EU) č. 607/2012“ (Komise, 2012b).

Součástí zkoumaných právních předpisů EUTR jsou také předpisy vydané v České republice:

- Zákon č. 226/2013 Sb. o uvádění dřeva a dřevařských výrobků na trh (Česko, 2013a).
- Vyhláška MZe č. 285/2013 Sb. o rozsahu a způsobu předávání informací do centrální evidence hospodářskými subjekty a orgány státní správy v oblasti uvádění dřeva a dřevařských výrobků na trh (Česko, 2013b).

Poznámky k číselným odkazům uvedeným u jednotlivých ustanovení zákona č. 226/2013 Sb. a jeho prováděcí vyhlášky je třeba hledat přímo v původním znění těchto předpisů uveřejněném ve Sbírce zákonů. Poznámky nejsou z důvodu úspornosti uvedeny v tomto materiálu.

Výše uvedených pět právních předpisů tvoří referenční dokumenty z oblasti EUTR zkoumané v rámci gap analýzy. Tyto právní předpisy tvoří zároveň výchozí právní rámec problematiky EUTR v České republice.

Druhou skupinu referenčních dokumentů tvoří vybrané standardy, které jsou součástí Českého systému certifikace lesů (Czech Forest Certification System – dále také jako „CFCS“). Jde o standardy, jejichž požadavky mají nějakou analogii s požadavky výše uvedených právních předpisů z oblasti EUTR. Konkrétně se jedná o stěžejní standard:

- TD CFCS 2002:2013 Spotřebitelský řetězec lesních produktů – požadavky. Technický dokument Českého systému certifikace lesů – dále také jako „standard C-o-C“ (PEFC ČR, 2013).

Vedle toho byly zkoumány další standardy CFCS, které doplňují požadavky standardu C-o-C na úspěšnou implementaci systému C-o-C v organizaci:

- TD CFCS 1001:2011. Český systém certifikace lesů – popis. Technický dokument Českého systému certifikace lesů (PEFC ČR, 2011).
- TD CFCS 2003:2012. Požadavky na certifikační orgány provádějící certifikaci podle mezinárodního standardu PEFC spotřebitelského řetězce. Technický dokument Českého systému certifikace lesů (PEFC ČR, 2012).

Tři výše uvedené standardy dále v metodice a tomto materiálu vystupují jako „standardy CFCS“. Standardy a celý CFCS jsou v naší zemi zastřešeny národním řídicím orgánem PEFC Česká republika.

2.2 Problematika EUTR

Nařízení o dřevu je základním právním předpisem z oblasti EUTR. Nařízení o dřevu zakazuje uvádění nezákonně vytěženého dřeva a výrobků z tohoto dřeva na trh EU. Vztahuje se také na dřevo a dřevařské výrobky dovezené a poprvé uváděné na trh EU. Staví se proti obchodování s nezákonně vytěženým dřevem a dřevařskými výrobky v EU stanovením tří klíčových povinností:

- 1) Je zakázáno uvádět nezákonně vytěžené dřevo a výrobky z tohoto dřeva poprvé na trh EU.
- 2) Hospodářské subjekty – uvádějí dřevo a dřevařské výrobky na trh EU poprvé; mají provádět „náležitou péči“.
- 3) Obchodníci – nakupují nebo prodávají dřevo a dřevařské výrobky již uvedené na trh, mají povinnost vést informace o svých dodavatelích a (případně) odběratelích, aby bylo možné dřevo a dřevařské výrobky snadno vysledovat.

Jednou ze základních otázek zůstává, „co“ je považováno za dřevo a dřevařské výrobky, na které se nařízení o dřevu vztahuje. Úplný výčet je uveden v příloze nařízení o dřevu nebo v příloze č. 11.1 vlastní metodiky.

2.3 PEFC systém C-o-C

Ustanovení standardů CFCS a vlastní systém C-o-C zde vystupuje především jako ucelený, samostatný a nezávislý soubor požadavků, jehož hlavním cílem je, aby se dřevo nebo dřevní produkty z neznámých nebo z kontroverzních zdrojů nedostalo do PEFC spotřebitelského řetězce, jehož je certifikovaná organizace součástí.

Důležité také je, že systém C-o-C je založen na dobrovolnosti jeho využití ze strany organizací. To znamená, že pouze organizace je plně zodpovědná za podobu a úroveň udržování svého systému C-o-C. A pokud se rozhodne svůj systém C-o-C využívat pro účely doložení plnění požadavků právních předpisů z oblasti EUTR, potom je opět organizace plně zodpovědná za to, že její systém bude požadavkům právních předpisů z oblasti EUTR vyhovovat – po metodické stránce k tomu má posloužit právě vlastní certifikovaná metodika, jejíž východiska a opatření jsou uvedena v tomto materiálu.

Systém C-o-C zde prioritně nevystupuje jako certifikace, kterou by za splnění nařízením (EU) č. 607/2012 stanovených podmínek bylo možné využít pro zohlednění v postupech posouzení rizik a v postupech zmírňování rizika. Systém C-o-C zde, jak bylo uvedeno výše, vystupuje uceleně, samostatně a nezávisle. Pokud by však nějaký hospodářský subjekt chtěl využít PEFC systém C-o-C v postupech posouzení a zmírnění rizik v rámci svého systému náležité péče (nezaměňovat s PEFC systémem náležité péče), potom je to možné. PEFC systém C-o-C splňuje předmětné požadavky nařízení (EU) č. 607/2012; díky doložení této skutečnosti byl do referenčních dokumentů zařazen také standard TD CFCS 2003:2012.

Systémy C-o-C v různých organizacích mohou být různé, neboť reflektují konkrétní podmínky dané organizace, přestože systém C-o-C je upraven jednotnými požadavky uvedenými ve standardu TD CFCS 2002:2013. Tento standard C-o-C však vytváří minimální rámec požadavků v oblasti spotřebitelského řetězce lesních produktů. Pokud tuto metodiku využijí C-o-C certifikované organizace, v žádném případě to neznamena, že by mohly upustit od plnění požadavků standardu C-o-C (resp. standardů CFCS), které zde nejsou zmíněny. Tento materiál totiž obsahuje pouze požadavky standardů CFCS, které jsou relevantní k požadavkům právních předpisů z oblasti EUTR. Z toho tedy vyplývá, že pokud chce C-o-C certifikovaná organizace svým systémem C-o-C prokazovat plnění požadavků právních předpisů z oblasti EUTR, musí plnit všechny související požadavky standardů CFCS, a navíc požadavky certifikované metodiky.

3 Gap analýza požadavků právních předpisů EUTR vztahujících se na hospodářské subjekty a požadavků standardů CFCS

3.1 Úloha gap analýzy v sestavené metodice

Gap analýza představuje nástroj z oblasti rozhodování, v rámci kterého především určíme současný a očekávaný stav, přičemž rozdíl mezi těmito dvěma stavy představuje mezeru (angl. „gap“). Nedílnou součástí gap analýzy je dále návrh a zhodnocení cest pro dosažení očekávaného/cílového stavu. Požadavky standardů CFCS reprezentují výchozí stav a požadavky právních předpisů EUTR reprezentují stav očekávaný. Srovnání těchto dvou skupin požadavků představuje hledání mezer/rozdílů mezi nimi, přičemž výsledek tohoto srovnání je definován stupni, ze kterých vyplývá, zda požadavek standardů CFCS souvisejícímu požadavku právních předpisů EUTR:

- vyhovuje – konkrétní požadavek právního předpisu EUTR je odpovídajícím způsobem zajištěn příslušným požadavkem uvedeným ve standardech CFCS,
- vyhovuje s výhradou – konkrétní požadavek právního předpisu EUTR je sice řešen příslušným požadavkem uvedeným ve standardech CFCS, jeho zajištění však není odpovídající,
- nevyhovuje – konkrétní požadavek právního předpisu EUTR není vůbec zajištěn příslušným požadavkem uvedeným ve standardech CFCS,
- není relevantní – konkrétní požadavek právního předpisu EUTR se nevztahuje na hospodářské subjekty, proto hledání odpovídajícího požadavku standardů CFCS a hodnocení jeho rozdílu není relevantní.

Jak již je zmíněno výše, jsou určovány rozdíly dvou skupin požadavků, přičemž základnu pro srovnání požadavků a určení rozdílů tvoří požadavky právních předpisů EUTR.

Na základě výsledků srovnání požadavků právních předpisů EUTR vztahujících se na hospodářské subjekty a příslušných požadavků standardů CFCS jsou navržena opatření k odstranění zjištěných rozdílů předmětných srovnávaných požadavků, což je zároveň stanovená cesta k dosažení očekávaného stavu. Očekávaným, resp. cílovým stavem je zde dosažení plného souladu požadavků na funkční systém C-o-C, definovaných standardy CFCS a nově navrženými opatřeními pro odstranění zjištěných rozdílů, a požadavků právních předpisů EUTR vztahujících se na hospodářské subjekty. Díky tomu budou mít organizace/hospodářské subjekty s funkčním systémem C-o-C k dispozici prostředek, pomocí kterého budou schopny prokázat plnění požadavků právních předpisů EUTR v případě kontroly příslušným orgánem.

3.2 Shrnutí rozdílů požadavků právních předpisů EUTR a standardů CFCS

Zde uvedená tabulka 1 představuje shrnutí závěrů uvedených ve vlastní metodice a zároveň jeden z výsledků gap analýzy požadavků právních předpisů EUTR vztahujících se na hospodářské subjekty a požadavků standardů CFCS. Tabulka tedy shrnuje, do jaké míry požadavky standardů CFCS vyhovují (resp. korespondují) požadavkům právních předpisů EUTR.

Tabulka 1: Hodnocení rozdílů požadavků právních předpisů EUTR vztahujících se na hospodářské subjekty a standardů CFCS

	EUTR		CFCS		Hodnocení – standard CFCS:
	Právní předpis	Místo požadavku	Standard	Místo požadavku	
1.	nařízení (EU) č. 995/2010	čl. 4 odst. 1	2002:2013	čl. 5.6	vyhovuje s výhradou
2.	nařízení (EU) č. 995/2010	čl. 4 odst. 2	2002:2013	čl. 5.1	vyhovuje
3.	nařízení (EU) č. 995/2010	čl. 4 odst. 3	2002:2013	čl. 8.2.1	vyhovuje
4.	nařízení (EU) č. 995/2010	čl. 6 odst. 1 písm. a)	2002:2013	čl. 4.1, 5.2, 7.1, 8.4.1 písm. b)	vyhovuje
5.	nařízení (EU) č. 995/2010	čl. 6 odst. 1 písm. b)	2002:2013	čl. 5.1, 5.3,	vyhovuje s výhradou
6.	nařízení (EU) č. 995/2010	čl. 6 odst. 1 písm. c)	2002:2013	čl. 5.5.1, 5.5.2, 5.5.3, 5.5.4	vyhovuje
7.	nařízení (EU) č. 363/2012	---	standardy CFCS	---	hodnocení nerelevantní
8.	nařízení (EU) č. 607/2012	čl. 2 odst. 1, odst. 2	2002:2013	čl. 4.1, 5.2, 5.3, 7.1, 8.4	vyhovuje
9.	nařízení (EU) č. 607/2012	čl. 3 odst. 2	2002:2013	čl. 5.2	vyhovuje
10.	nařízení (EU) č. 607/2012	čl. 3 odst. 3, odst. 4	2002:2013	čl. 5.2	vyhovuje
11.	nařízení (EU) č. 607/2012	čl. 4 písm. a)	2002:2013	čl. 3.9, 5.5.3, 9.2	vyhovuje
			1001:2011	čl. 6	
12.	nařízení (EU) č. 607/2012	čl. 4 písm. b)	2003:2012	čl. 10.1, 13.1	vyhovuje
			1001:2011	čl. 6	
13.	nařízení (EU) č. 607/2012	čl. 4 písm. c)	2002:2013	čl. 4, 5, 7	vyhovuje
			2003:2012	čl. 10.1	
			1001:2011	čl. 6	
14.	nařízení (EU) č. 607/2012	čl. 4 písm. d)	2002:2013	čl. 5.6, 8.6	vyhovuje
			2003:2012	čl. 10.1	
			1001:2011	čl. 6	
15.	nařízení (EU) č. 607/2012	čl. 5 odst. 1	2002:2013	čl. 8.4	vyhovuje
16.	nařízení (EU) č. 607/2012	čl. 5 odst. 2	2002:2013	čl. 5, 8.4	vyhovuje
17.	zákon č. 226/2013 Sb.	§ 3 odst. 1 písm. a), § 3 odst. 3	standardy CFCS	---	nevyhovuje
18.	vyhláška č. 285/2013 Sb.	§ 1, § 3	standardy CFCS	---	nevyhovuje

--- související požadavek se v daném předpisu/standardu nevyskytuje

Komentář k jednotlivým stupňům hodnocení je uveden v kapitole 3.1 tohoto materiálu.

Tabulka 1 zároveň představuje vytvořené propojení požadavků právních předpisů EUTR vztahujících se na hospodářské subjekty a požadavků standardů CFCS. Lze ji tedy zároveň využít pro identifikaci umístění požadavků standardů CFCS ve vazbě na konkrétní související požadavky právních předpisů EUTR. To může usnadnit situaci organizacím se zavedeným C-o-C systémem, resp. hospodářským subjektům, při jejich kontrole ze strany příslušných orgánů. Organizace budou moci snáze

a transparentně doložit plnění požadavků právních předpisů EUTR na konkrétních místech svého zavedeného systému C-o-C právě díky tabulce 1.

Určení rozdílů požadavků jednotlivých právních předpisů EUTR a souvisejících standardů CFCS bylo provedeno v kapitolách 3.3 až 3.7 vlastní certifikované metodiky. Na základě tohoto určení lze konstatovat, že:

- ve 2 případech požadavky standardů CFCS vyhovují požadavkům právních předpisů EUTR „s výhradou“,
- ve 2 případech není standardy CFCS řešen požadavek českého právního předpisu EUTR,
- ve 13 případech korespondují požadavky standardů CFCS s požadavky právních předpisů EUTR a
- v 1 případě se nařízení (EU) č. 363/2012 týká oblastí, ze kterých nevyplývají pro hospodářské subjekty žádné povinnosti. Díky tomu určení rozdílů požadavků tohoto nařízení a standardů CFCS není relevantní – stejný závěr je uveden i v tabulce 1.

4 Opatření k odstranění rozdílů požadavků právních předpisů EUTR a standardů CFCS

Stanovená opatření k odstranění rozdílů požadavků právních předpisů EUTR vztahujících se na hospodářské subjekty a standardů CFCS mají podobu samostatných číslovaných požadavků certifikované metodiky, které musí organizace splnit. Níže jsou citovány pouze požadavky právních předpisů EUTR a standardů CFCS, ze kterých vyplývají rozdíly v těchto požadavcích. Úplné znění požadavků všech souvisejících článků právních předpisů nebo standardů pro každou analyzovanou oblast je možné najít v příslušných částech kapitoly 3 vlastní certifikované metodiky, resp. se na příslušnou kapitolu s celým textem odvolává odkaz „Rozdíl:“.

4.1 Povinnosti hospodářských subjektů

Nařízení (EU) č. 995/2010: čl. 4 odst. 1

1. Uvádění nezákonně vylázaného dřeva nebo dřevařských výrobků z tohoto dřeva na trh se zakazuje.

CFCS 2002:2013: čl. 5.6 Žádné uvádění na trh

Odst. 5.6.1 Dřevo nebo dřevní produkty z neznámých zdrojů nebo z kontroverzních zdrojů nesmějí být zahrnuty do výrobních skupin, na které se vztahuje PEFC spotřebitelský řetězec organizace.

Rozdíl: viz kapitola 3.3.1.1 vlastní metodiky nebo také tabulka 1, řádek 1

Opatření v systému C-o-C organizace k odstranění rozdílů

1. požadavek metodiky: Výrobní skupiny, na které se vztahuje PEFC spotřebitelský řetězec organizace, musí zahrnovat všechno dřevo a dřevařské výrobky, které vstupují do procesů v organizaci nebo je nějakým způsobem ovlivňují a které jsou zároveň uvedeny v příloze nařízení (EU) č. 995/2010.

Řešený příklad: Organizace s implementovaným systémem C-o-C, která je zároveň hospodářským subjektem, bude uvádět na trh sortimenty surového dříví, vedle toho také štípané palivové dřevo a piliny. Organizace si zvolila, že systémem C-o-C budou pokryty pouze sortimenty surového dříví. Pokud taková organizace bude chtít svým systémem C-o-C prokazovat plnění požadavků právních předpisů z oblasti EUTR, dostane se do problému, neboť mj. její systém náležitě péče nebude pokrývat štípané palivové dřevo a piliny, které jsou však uvedeny v příloze nařízení o dřevu.

Formulovaný první požadavek tedy klade důraz na to, aby si taková organizace byla vědoma toho, že její systém C-o-C musí pokrývat všechno organizací na trh uváděné dřevo a výrobky z tohoto dřeva, které jsou zároveň uvedeny v příloze nařízení o dřevu. Pokud by taková organizace navíc měla svůj systém C-o-C certifikován, mohla by své okolí díky existenci certifikátu C-o-C uvádět v omyl v tom smyslu, že by toto okolí mohlo vnímat organizaci jako subjekt s náležitým řízením rizika uvedení nezákonně vytěženého dřeva nebo výrobků z tohoto dřeva na trh. To by však nebyla pravda, neboť by organizace uváděla na trh také štípané palivové dřevo a piliny, které však řízením rizika nejsou pokryty. Okolím organizace jsou myšleni např. odběratelé nebo pracovníci zastupující příslušný orgán a provádějící kontrolu u hospodářských subjektů.

4.2 Systémy náležitě péče

Nařízení (EU) č. 995/2010: čl. 6 odst. 1 písm. b)

1. Systém náležitě péče uvedený v čl. 4 odst. 2 obsahuje tyto prvky:

b) postupy posouzení rizik, které umožňují provozovateli analyzovat a posoudit riziko uvedení nezákonně vytěženého dřeva nebo dřevařských výrobků z tohoto dřeva na trh.

Takové postupy zohledňují informace uvedené v písmeni a) i příslušná kritéria pro posouzení rizik, zahrnující:

- *zajištění souladu s použitelnými právními předpisy, což může zahrnovat certifikaci nebo jiné režimy ověřování třetích stran, které se týkají souladu s použitelnými právními předpisy,*
- *šíření se nezákonné těžby konkrétních druhů dřevin,*
- *šíření se nezákonné těžby nebo nezákonných postupů v zemi původu vytěženého dřeva nebo v regionu dané země, v němž bylo dřevo vytěženo, včetně uvážení výskytu ozbrojeného konfliktu,*
- *sankce uvalené Radou bezpečnosti OSN nebo Radou Evropské unie na dovoz nebo vývoz dřeva,*
- *komplexnost dodavatelského řetězce dřeva a dřevařských výrobků.*

CFCS 2002:2013: čl. 5.3 Hodnocení rizika

Odst. 5.3.1 Organizace musí provádět hodnocení rizika nákupu suroviny z kontroverzních zdrojů pro všechny vstupní suroviny na bázi lesa, které jsou pokryty rozsahem PEFC DDS, s výjimkou:

- a) certifikované suroviny/výrobků dodaných s prohlášením dodavatelem s PEFC uznaným certifikátem,*
- b) ostatní suroviny/výrobků dodaných s prohlášením dodavatelem s PEFC uznaným certifikátem spotřebitelského řetězce.*

Rozdíl: viz kapitola 3.3.2.2 vlastní metodiky nebo také tabulka 1, řádek 5

Opatření v systému C-o-C organizace k odstranění rozdílu

2. požadavek metodiky: Organizace musí na vstupu provádět hodnocení rizika získání suroviny (za úplaty i bezplatně) z kontroverzních zdrojů pro všechny vstupní suroviny na bázi lesa, které jsou pokryty rozsahem PEFC DDS, a to bez výjimky.

Řešený příklad č. 1: Organizace s implementovaným systémem C-o-C, která je zároveň hospodářským subjektem v České republice, doveze ze země mimo EU sortimenty surového dříví, které uvede na trh v České republice. Dodavatelem tohoto surového dříví je PEFC C-o-C certifikovaná organizace se sídlem mimo EU, přičemž surové dříví pochází ze stejné země mimo EU a dříví je dodáno s PEFC prohlášením („x % certifikováno PEFC“ nebo „PEFC kontrolované zdroje“, resp. „x % PEFC certified“ nebo „PEFC Controlled Sources“).

Podle požadavku čl. 5.3 standardu C-o-C importující organizace nemusí provádět hodnocení rizika nákupu suroviny z kontroverzních zdrojů pro vstupní certifikovanou surovinu/výrobky, které jsou dodané s prohlášením dodavatelem s PEFC uznaným certifikátem. Tuto situaci, kdy není třeba hodnotit riziko, resp. není třeba analyzovat a posoudit riziko uvedení nezákonně vytěženého dřeva nebo dřevařských výrobků z tohoto dřeva na trh, nařízení o dřevu nepřipouští. Hodnocení rizika tedy musí být provedeno i pro výše uvedený příklad dovozu sortimentů surového dříví.

Řešený příklad č. 2: Vzhledem k rozsahu PEFC certifikovaných lesů v České republice podle požadavků standardu TD CFCS 1003:2011 (dále jako „certifikace PEFC TUH“) nastane situace, kdy vlastník PEFC TUH certifikovaného lesa bude v rámci svého systému C-o-C uvádět na trh sortimenty surového dříví ze svého lesa. I v takovém případě je třeba provést hodnocení rizika. Zde je nutno podotknout, že uvedení na trh suroviny z PEFC TUH certifikovaného lesa samo o sobě nedává záruku „nekontroverznosti“ ve smyslu požadavků standardu C-o-C. Vedle toho je problematické zohlednění certifikace PEFC TUH v postupech posouzení a zmírňování rizika, přičemž použití těchto postupů požaduje nařízení o dřevu. Důvodem je především to, že certifikace PEFC TUH je v České republice skupinová, tudíž každý lesní majetek zapojený do PEFC TUH certifikace není alespoň jednou ročně auditován. Dále, požadavky standardu TD CFCS 1003:2011 jsou zaměřeny na ověření plnění požadavků souvisejících s trvale udržitelným hospodařením v lesích. Problematika toku suroviny, resp. možné kanály toku suroviny na lesním majetku jsou v rámci tohoto standardu řešeny okrajově, neboť pro tento účel je vytvořen standard C-o-C, který navíc vyhovuje požadavkům nařízení (EU) č. 607/2012 na využití certifikace v postupech posouzení a zmírňování rizika – viz kapitola 3.5.3 vlastní certifikované metodiky.

Na druhou stranu, uvádění na trh PEFC TUH certifikované suroviny hospodářským subjektem (HS) má spolu s doložením dalších informací (např. schválený LHP nebo LHO, vedená LHE apod.) pro HS význam v oblasti snižování rizika, neboť v rámci certifikace PEFC TUH jsou řešeny např. oblasti životního prostředí a bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, do kterých lesní hospodářství významným způsobem přesahuje. Plnění požadavků právních předpisů i z těchto oblastí je také požadavkem pro to, aby dřevo vytěžené na lesním majetku nebylo považováno za kontroverzní, resp. nezákonně vytěžené. Pokud tedy HS uvádí na trh PEFC TUH certifikovanou surovinu, hodnocení rizika zde musí být provedeno, ať už se jedná o organizaci s navíc implementovaným systémem C-o-C (potom bude hodnocení rizika provedeno v rámci PEFC DDS) či nikoli.

Závěrem těchto dvou příkladů je třeba zdůraznit, že hodnocení rizika nelze podceňovat ze strany HS, neboť podle nařízení (EU) č. 607/2012 musí být HS při používání svého systému náležitě péče schopen prokázat, jakým způsobem byly získané informace zkontrolovány na základě kritérií pro posouzení rizik uvedených v čl. 6 odst. 1 písm. b) nařízení (EU) č. 995/2010, jakým způsobem bylo přijato rozhodnutí o opatřeních ke zmírnění rizika a jakým způsobem hospodářský subjekt určil míru rizika – viz také kapitola 3.5.4.2 vlastní certifikované metodiky.

4.3 Centrální evidence

Zákon č. 226/2013 Sb.: § 3 odst. 1 písm. a)

(1) Centrální evidence slouží k potřebám kontroly systému náležitě péče⁸⁾ u hospodářských subjektů a je informačním systémem veřejné správy⁹⁾, který obsahuje informace

- a) poskytované hospodářskými subjekty ze svých systémů náležitě péče pro účely provádění kontrol,*

Zákon č. 226/2013 Sb.: § 3 odst. 3

(3) Ministerstvo stanoví vyhláškou rozsah informací a způsob, jakým tyto informace do centrální evidence předávají hospodářské subjekty a orgány státní správy při uplatňování přímo použitelného předpisu Evropské unie, kterým se stanoví povinnosti hospodářských subjektů uvádějících na trh dřevo a dřevařské výrobky¹⁰⁾.

CFCS 2002:2013 a další standardy CFCS: ---

Rozdíl: viz kapitola 3.6.1 vlastní metodiky nebo také tabulka 1, řádek 17

Opatření v systému C-o-C organizace k odstranění rozdílu

3. požadavek metodiky: Organizace se musí identifikovat, zda se na ni vztahuje povinnost poskytovat informace ze svého systému náležitě péče do centrální evidence podle zákona č. 226/2013 Sb.

Požadavky české legislativy z oblasti EUTR se na HS vztahují zejména po stránce předávání informací. Zde je třeba brát související české právní předpisy – tedy zákon a vyhlášku – jako vzájemně propojené a navazující. Výchozím předpokladem samozřejmě je, že organizace odpovědně posoudí, zda je HS či nikoli. Pakliže se organizace identifikuje jako HS, musí dále určit, zda se na ni vztahuje zákonná povinnost poskytovat informace ve vazbě na specifikaci upravenou v prováděcí vyhlášce.

Řešený příklad č. 1: Organizaci s implementovaným systémem C-o-C, která je zároveň hospodářským subjektem, představuje vlastník lesa, který má současně podle § 40 zákona č. 289/1995 Sb. (lesní zákon) povinnost vést lesní hospodářskou evidenci o plnění závazných ustanovení plánu a evidenci o provedené obnově lesa v jednotlivých porostech.

Taková organizace má povinnost poskytovat informace; povinnost je zakotvena v § 3 odst. 1 písm. a) zákona č. 226/2013 Sb. Rozsah a způsob předávání informací stanoví vyhláška.

Řešený příklad č. 2: Organizaci s implementovaným systémem C-o-C, která je zároveň hospodářským subjektem v České republice, představuje importér dovážející sortimenty surového dříví ze země mimo EU, které uvádí na trh v České republice.

Taková organizace nemá povinnost poskytovat informace do centrální evidence. Je to způsobeno tím, že vyhláška č. 285/2013 Sb. na kterou se zákon č. 226/2013 Sb. odvolává, specifikuje povinnost poskytovat informace jen pro HS, které mají povinnost vést lesní hospodářskou evidenci o plnění závazných ustanovení plánu a evidenci o provedené obnově lesa podle lesního zákona.

4.4 Rozsah informací a způsob jejich předávání hospodářskými subjekty do centrální evidence

Vyhláška č. 285/2013 Sb.: § 1

Hospodářský subjekt¹), který má povinnost vést lesní hospodářskou evidenci o plnění závazných ustanovení plánu a evidenci o provedené obnově lesa podle lesního zákona²), předává do centrální evidence informace za uplynulý kalendářní rok v rozsahu podle přílohy k této vyhlášce.

Vyhláška č. 285/2013 Sb.: § 3

Hospodářský subjekt předává informace podle § 1 se souhrnnými údaji lesní hospodářské evidence²) orgánu státní správy lesů⁶), který je předá do konce dubna kalendářního roku do centrální evidence.

CFCS 2002:2013 a další standardy CFCS: ---

Rozdíl: viz kapitola 3.7.1 a 3.7.2 vlastní metodiky nebo také tabulka 1, řádek 18

Opatření v systému C-o-C organizace k odstranění rozdílů

4. požadavek metodiky: Pokud organizace musí poskytovat informace ze svého systému náležitě péče do centrální evidence podle zákona č. 226/2013 Sb., potom rozsah předávaných informací musí být v souladu s přílohou vyhlášky č. 285/2013 Sb. a tyto informace musí organizace předat do stanoveného termínu orgánu státní správy lesů.

Řešený příklad: Organizace s implementovaným systémem C-o-C, která je vlastníkem lesa a zároveň hospodářským subjektem, předá orgánu státní správy lesů LHE ve struktuře, kterou používala v minulých letech (před účinností vyhlášky č. 285/2013 Sb.).

Struktura LHE poskytovaná do centrální evidence s velkou pravděpodobností nebude vyhovovat požadavkům vyhlášky č. 285/2013 Sb. V roce 2014 proběhla první vlna poskytování informací hospodářskými subjekty z podnětu zákona č. 226/2013 Sb. a jeho prováděcí vyhlášky. Velmi častou chybou byla nevyhovující struktura předávaných informací, ať už šlo o strukturované údaje o těžbě dřeva, kde většinou chyběl údaj o výši mimořádných těžeb, nebo o identifikační údaje HS. Právě struktura identifikačních údajů, které organizace uváděla na dřívě předávaných záznamech sumárních výstupů LHE, většinou nevyhovuje současných požadavkům přílohy k vyhlášce č. 285/2013 Sb. V tomto směru nelze podceňovat poskytované údaje charakterizující daný lesní majetek – jde zejména o kód a název majetku, resp. LHC. Správné údaje jsou uvedeny v příslušném LHP nebo LHO. Z uvedeného rovněž vyplývá, že se LHE samostatně předává pro každý kód majetku/LHC.

Důležitý je také termín předání informací orgánu státní správy lesů, kterým je příslušná obec s rozšířenou působností. Termín pro předání informací za předchozí rok je do konce března každého roku a údaje jsou předávány současně se souhrnnými údaji lesní hospodářské evidence podle § 40 zákona č. 289/1995 Sb.

Pokud jde o strukturu poskytovaných informací, ta vyplývá z přílohy k vyhlášce č. 285/2013 Sb. – struktura je také uvedena v příloze č. 11.2 vlastní certifikované metodiky. Dále je možné využít formuláře vytvořeného pracovníky ÚHÚL pro tento účel, který lze vyplnit a předat OSSL – podoba formuláře je uvedena v příloze č. 11.3 vlastní certifikované metodiky. Formulář je také možné stáhnout z webových stránek ÚHÚL, aktuálně v roce vzniku metodiky na: <http://www.uhul.cz/nase-cinnost/narizeni-o-dreve/system-nalezite-pece>.

4.5 Komentář ke stanoveným opatřením

Rozsah výše uvedených opatření vychází z výsledků hodnocení rozdílů požadavků právních předpisů EUTR vztahujících se na hospodářské subjekty a standardů CFCS, které bylo provedeno v kapitolách 3.3 až 3.7 a které je shrnuto v tabulce 1 kapitoly 3.8.

Stanovená opatření k odstranění rozdílů požadavků právních předpisů EUTR vztahujících se na hospodářské subjekty a standardů CFCS jsou formulována pomocí číslovaných požadavků certifikované metodiky. V návaznosti na čtyři identifikované rozdíly v analyzovaných skupinách požadavků jsou formulovány čtyři požadavky metodiky. Díky nim bude moci organizace, která je zároveň hospodářským subjektem, dosáhnout plné shody svého systému C-o-C s požadavky právních předpisů EUTR platných v České republice a vztahujících se na hospodářské subjekty; zde je však třeba sledovat možné budoucí změny souvisejících právních předpisů v oblasti EUTR.

Má-li být tato shoda úplná, musí mít organizace implementován systém C-o-C podle požadavků příslušných standardů CFCS, zejména TD CFCS 2002:2013. Vedle toho je třeba do systému C-o-C organizace implementovat také všechny čtyři požadavky formulované v metodice. Pokud by požadavky metodiky nebyly implementovány do systémů C-o-C organizací, zejména první dva požadavky, hrozí mj. riziko vytvoření sice formálně správného systému C-o-C v souladu s požadavky standardu C-o-C, ovšem nikoli plně funkčního systému C-o-C organizace – tedy pokrývajících všechny vstupy (představující dřevo a výrobky ze dřeva uvedené v příloze nařízení (EU) č. 995/2010) a související procesy, na které má být uplatněn systém náležité péče a který díky tomu může být předmětem zájmu kontroly ze strany příslušného orgánu.

4.6 Případ několika LHC

Tento případ se týká situace, kdy organizace s implementovaným systémem C-o-C, která je zároveň hospodářským subjektem – může to být např. vlastník lesa, provádí komplexní správu jiného lesního majetku (např. jiného LHC), včetně toho, že na majetku hospodaří.

Vlastník lesa s implementovaným systémem C-o-C řeší povinnosti ve vztahu k požadavkům právních předpisů z oblasti EUTR pomocí svého systému C-o-C. Pakliže tento vlastník hospodaří i na jiném LHC způsobem, kdy se vlastník jiného LHC o nic nestará, potom je vhodné zavést na jiném LHC systém náležité péče např. podle návrhů zveřejněných na webových stránkách ÚHÚL. Předpokládá se, že v rámci hospodaření na dvou LHC jsou odděleny toky dřevní suroviny z těchto LHC a zároveň záznamy v podobě LHE jsou vedeny pro každé LHC samostatně. Výsledkem potom bude, že do systému C-o-C

vlastníka lesa bude vstupovat dřevní surovina z jiného majetku (LHC), na kterém je však uplatněn SNP. Tedy, obě LHC musí mít zaveden svůj SNP.

Obdobně může být řešena situace, kdy podnikatelský subjekt v LH, který není HS, poskytuje jednotlivé služby v LH a vedle toho soustavně hospodaří na cizím lesním majetku. I v takovém případě je třeba, aby vlastník cizího lesního majetku měl zaveden SNP. Podnikatelský subjekt se v takovém případě stává obchodníkem podle nařízení o dřevu.

Řešení těchto situací zcela zásadním způsobem závisí na tom, na jaké úrovni jsou sjednány povinnosti související s hospodařením v lese, zda jde např. o případ pronajímatele a nájemce lesního majetku, resp. propachtovatele a pachtýře. Nejsou výjimečné situace, kdy první subjekt přenechá hospodaření na svém lesním majetku druhému subjektu, první subjekt se o nic nestará, dostává nájemné. Tato situace je upravena smlouvou, která se však svým obsahem týká zejména nákupu dříví od prvního subjektu. Ve výsledku první subjekt žije v domnění, že se nemusí o nic starat, druhý subjekt hospodařící na tomto lesním majetku realizuje základní výkony pěstební a těžební činnosti. SNP tak první subjekt nemá zaveden.

Je tedy přinejmenším korektní, aby subjekty hospodařící na cizích lesních majetcích minimálně informovaly vlastníky lesa o povinnosti mít zaveden systém náležité péče. Situace se týká zejména malých vlastníků lesa, kteří nemají povědomí o věcných a legislativních souvislostech hospodaření v lese.

5 Seznam použité související literatury

Česko, 2013a. Zákon č. 226 ze dne 20. června 2013 o uvádění dřeva a dřevařských výrobků na trh. [online]. In: Sbírka zákonů České republiky. 2013, částka 91, s. 2138 – 2142. [cit. 2014-06-12]. ISSN 1211-1244. Dostupné z: http://www.epravo.cz/_dataPublic/sbirky/2013/sb0091-2013.pdf.

Česko, 2013b. Vyhláška č. 285 ze dne 10. září 2013 o rozsahu a způsobu předávání informací do centrální evidence hospodářskými subjekty a orgány státní správy v oblasti uvádění dřeva a dřevařských výrobků na trh. In: Sbírka zákonů České republiky. [online]. 2013, částka 108, s. 3052 – 3055. [cit. 2014-06-12]. ISSN 1211-1244. Dostupné z: http://www.epravo.cz/_dataPublic/sbirky/2013/sb0108-2013.pdf.

EU, 2010. Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 995/2010, kterým se stanoví povinnosti hospodářských subjektů uvádějících na trh dřevo a dřevařské výrobky.

Komise, 2012a. Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 363/2012 o procedurálních pravidlech pro uznávání kontrolních organizací a odejímání takových uznání.

Komise, 2012b. Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 607/2012 o prováděcích pravidlech pro systém náležité péče a pro četnost a povahu kontrol kontrolních organizací.

PEFC, 2014. PEFC GD 2001:2014. Spotřebitelský řetězec lesních produktů – pokyny pro uživatele. Pokyny PEFC Board of Directors. 1. vyd. PEFC Council.

PEFC ČR, 2011. TD CFCS 1001:2011. Český systém certifikace lesů – popis. Technický dokument Českého systému certifikace lesů. 1. vyd. PEFC Česká republika.

PEFC ČR, 2012. TD CFCS 2003:2012. Požadavky na certifikační orgány provádějící certifikaci podle mezinárodního standardu PEFC spotřebitelského řetězce. Technický dokument Českého systému certifikace lesů. 1. vyd. PEFC Česká republika.

PEFC ČR, 2013. TD CFCS 2002:2013. Spotřebitelský řetězec lesních produktů – požadavky. Technický dokument Českého systému certifikace lesů. 1. vyd. PEFC Česká republika.

Ventrubová, K., Dudík, R. 2014. Legislativní opatření spojená s uváděním dřeva a dřevařských výrobků na trh EU. ÚZEI, Praha. s. 110. ISBN 978-80-7271-208-3.

6 Použité zkratky

C-o-C	Chain-of-Custody of Forest Based Product (spotřebitelský řetězec lesních produktů)
CFCS	Czech Forest Certification System (Český systém certifikace lesů)
DDS	Due Diligence System (systém náležité péče)
EU	Evropská unie
EUTR	EU Timber Regulation (uvádění dřeva a dřevařských výrobků na trh v EU)
HS	hospodářský subjekt
LHC	lesní hospodářský celek
LHE	lesní hospodářská evidence
LHO	lesní hospodářská osnova
LHP	lesní hospodářský plán
MZe	Ministerstvo zemědělství ČR
OSSL	orgán státní správy lesů
PEFC	Programme for the Endorsement of Forest Certification schemes (Program pro vzájemné uznávání lesních certifikačních systémů)
SNP	systém náležité péče
TUH	trvale udržitelné hospodaření v lesích
ÚHÚL	Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs n. L.

Název: Provázanost systému PEFC C-o-C s požadavky EUTR –
východiska a opatření metodiky certifikované v roce 2014

Autor: Ing. Roman Dudík, Ph.D.

Vydavatel: Česká zemědělská univerzita v Praze

Počet stran: 17

Vydání: první

Rok vydání: 2015